

Национален институт на правосъдието
“Повишаване капацитета на съдебната система и обучение по Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи в Националния институт на правосъдието”
Договор № 93-00-42/20.02.2013 НФМ 2009-2014

Право на съд по смисъла на чл. 6 от ЕКПЧ

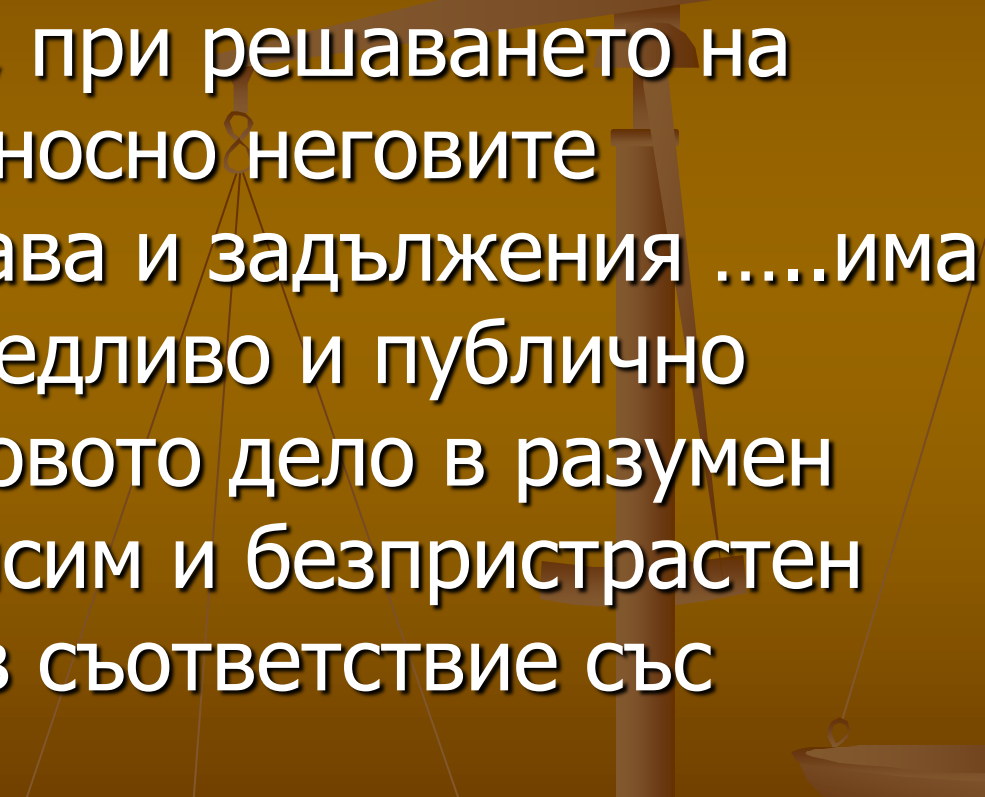
Наталия Неделчева, съдия в Окръжен съд
Варна
гр. Варна, 2014 г.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Националния институт на правосъдието и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Право на съд

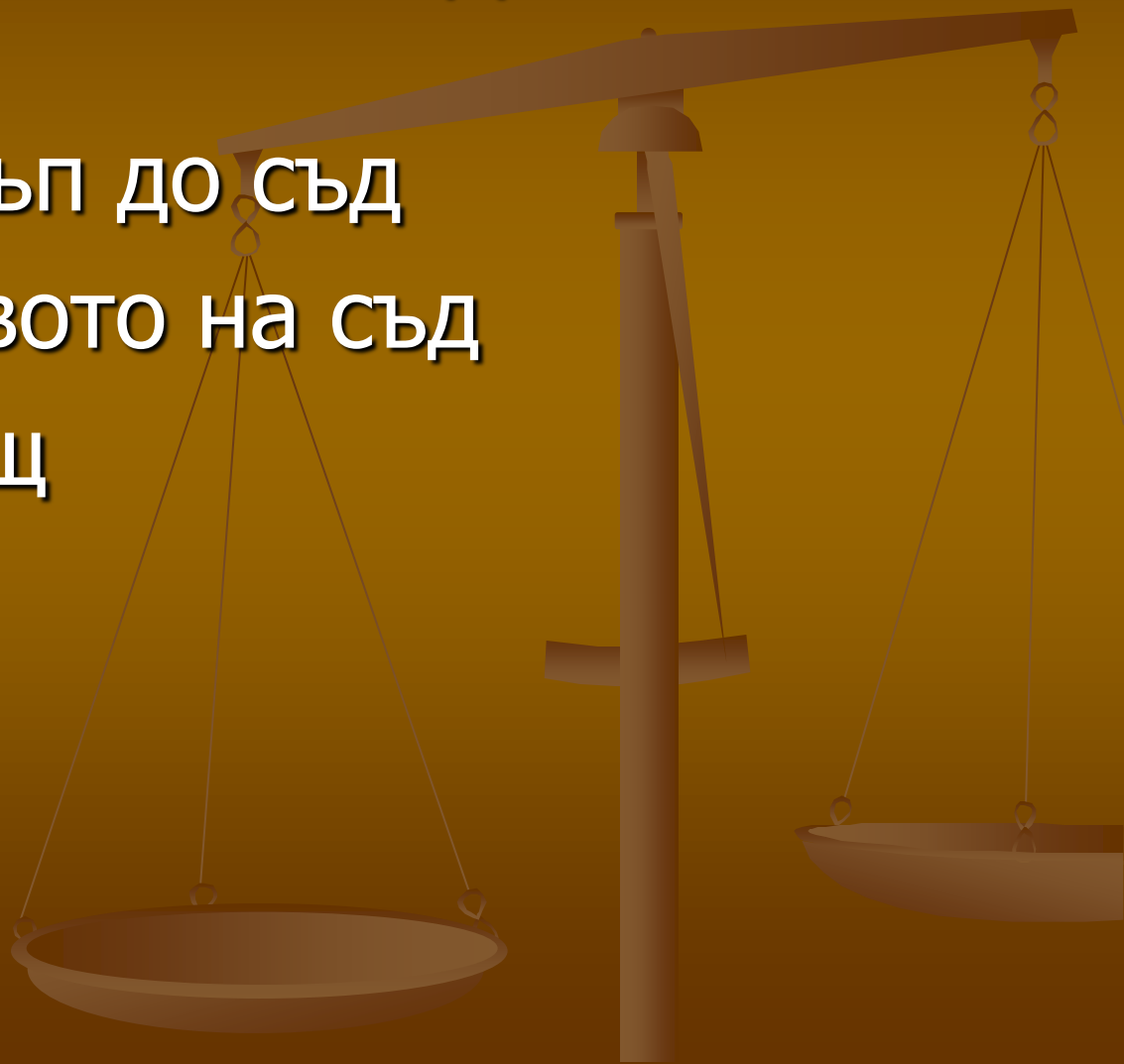
ЧЛЕН 6, § 1

Всяко лице, при решаването на правен спор относно неговите граждански права и задълженияима право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок, от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона.

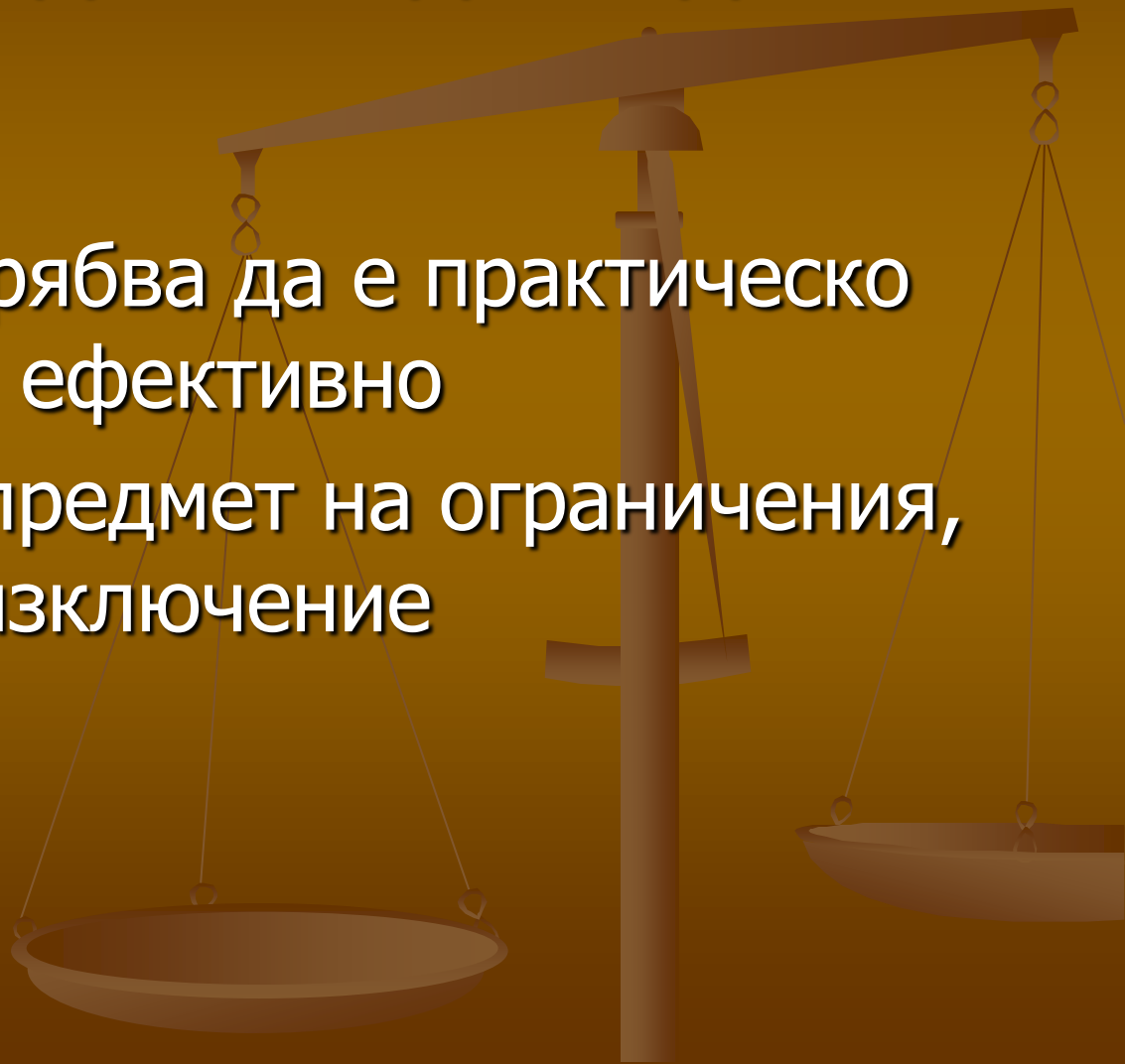
Право на съд

- Право и достъп до съд
- Отказ от правото на съд
- Правна помощ

Право и достъп до съд

- Право, което трябва да е практически осъществимо и ефективно
- може да бъде предмет на ограничения, позволени по изключение

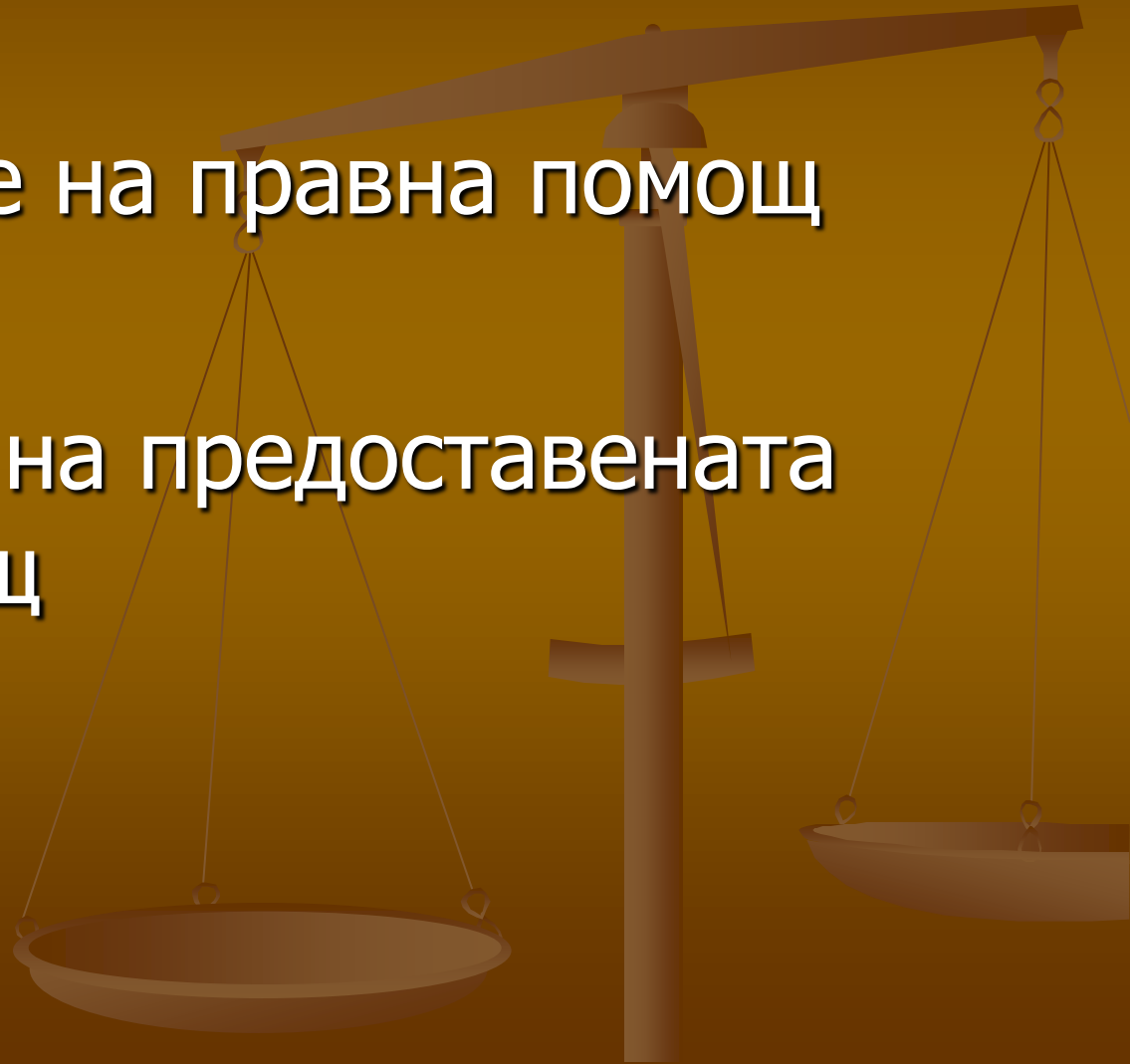
Отказ от право на съд

- Принципи
- Условия

Правна помощ

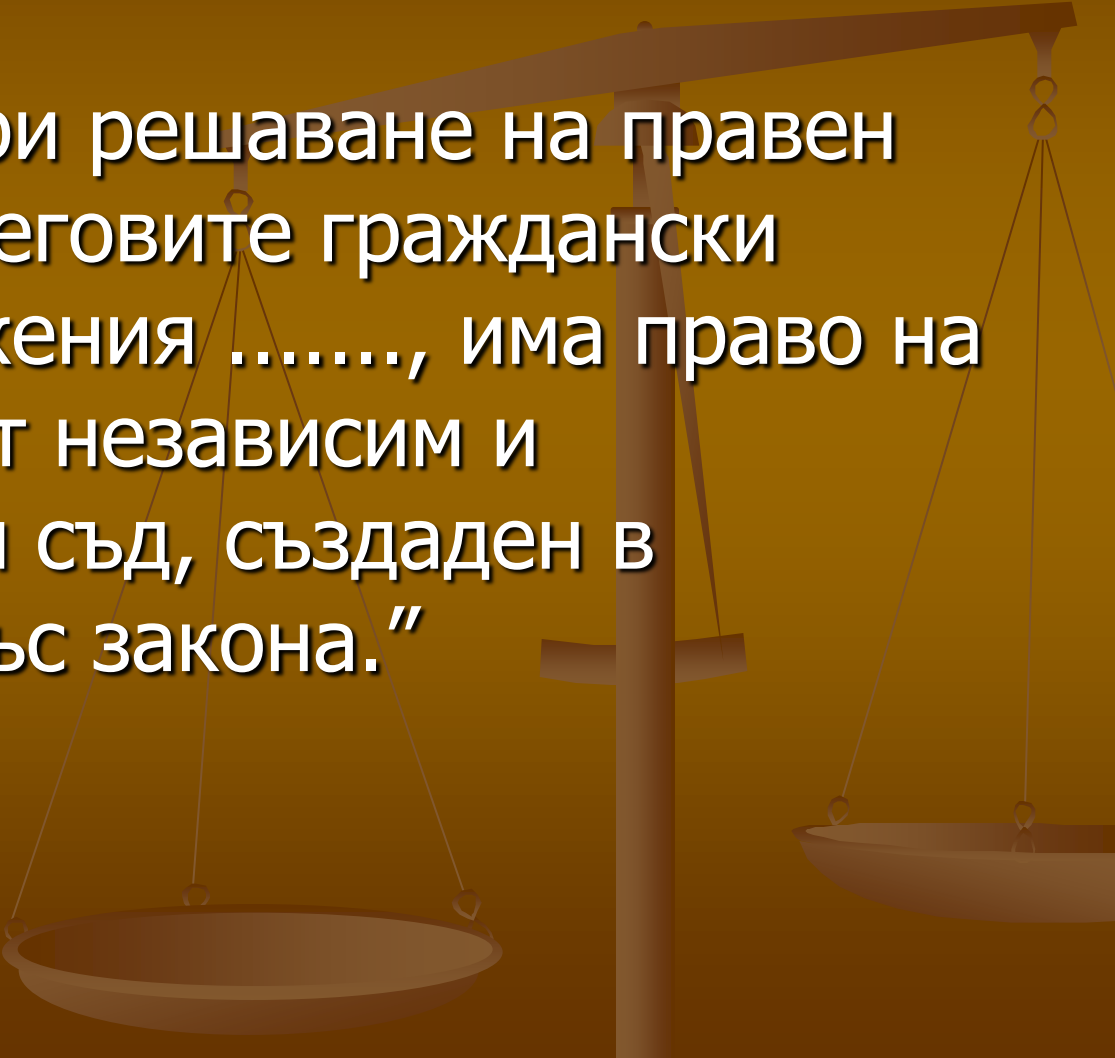
- Предоставяне на правна помощ
- Ефективност на предоставената правна помощ

Институционални изисквания

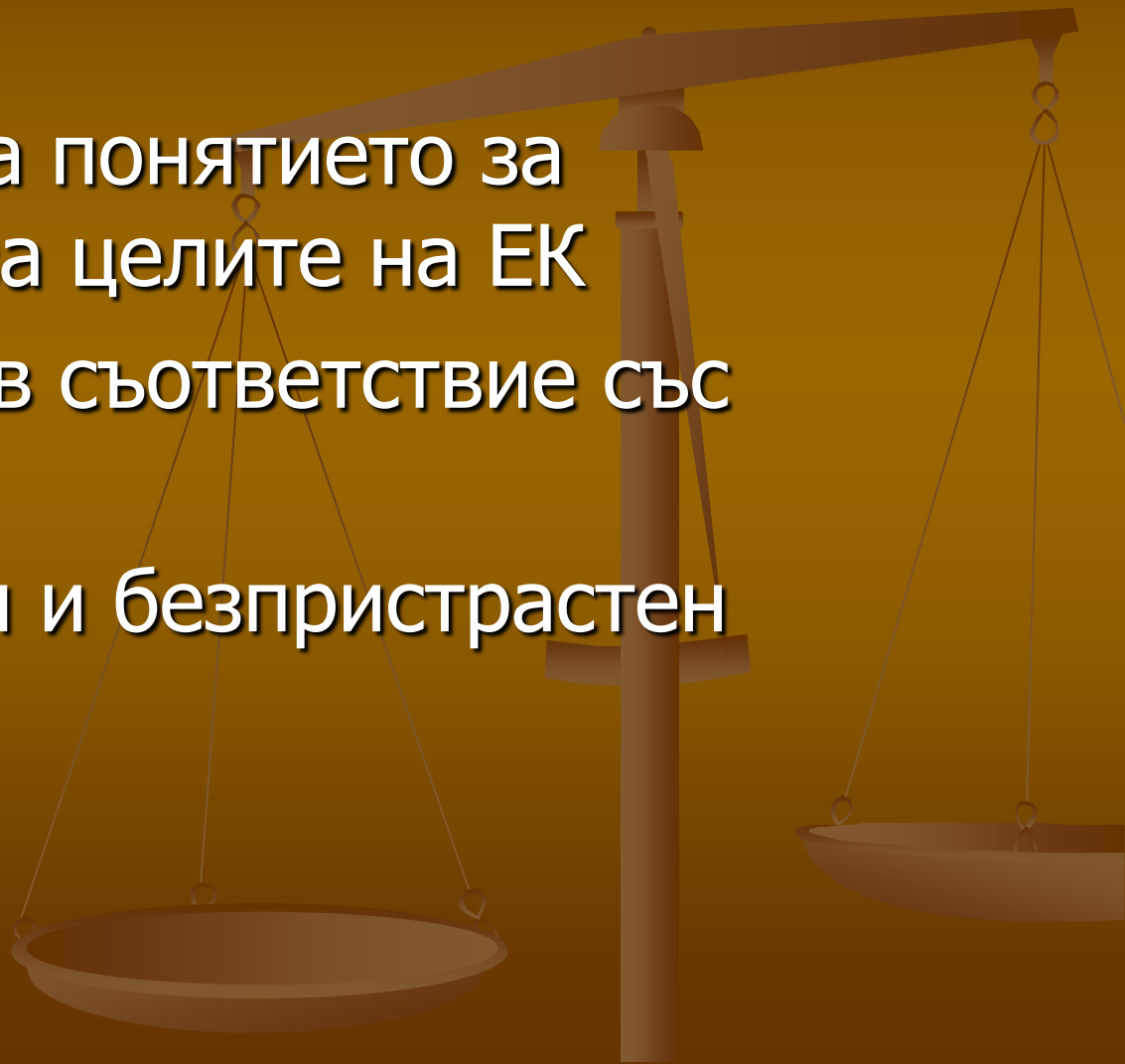
- Член 6 § 1

"Всяко лице, при решаване на правен спор относно неговите граждански права и задължения, има право на ... гледане ... от независим и непристрастен съд, създаден в съответствие със закона."

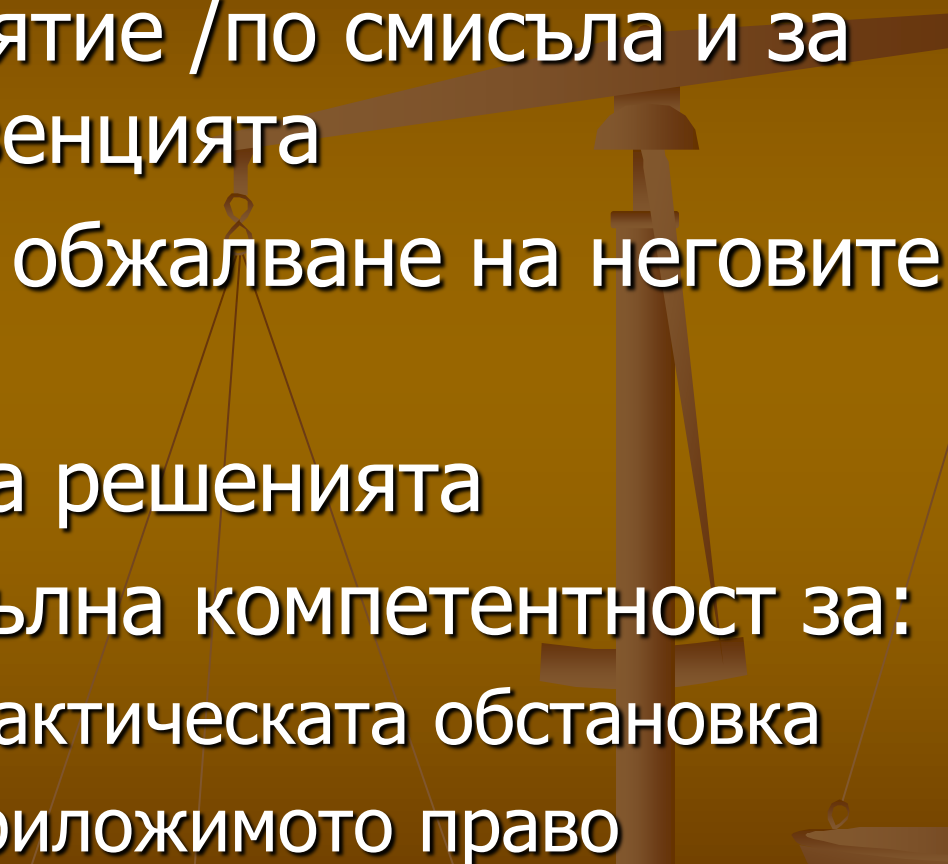

Институционални изисквания за “съд / трибунал”

- Автономност на понятието за съд/трибунал за целите на ЕК
- Да е създаден в съответствие със закона
- Да е независим и безпристрастен

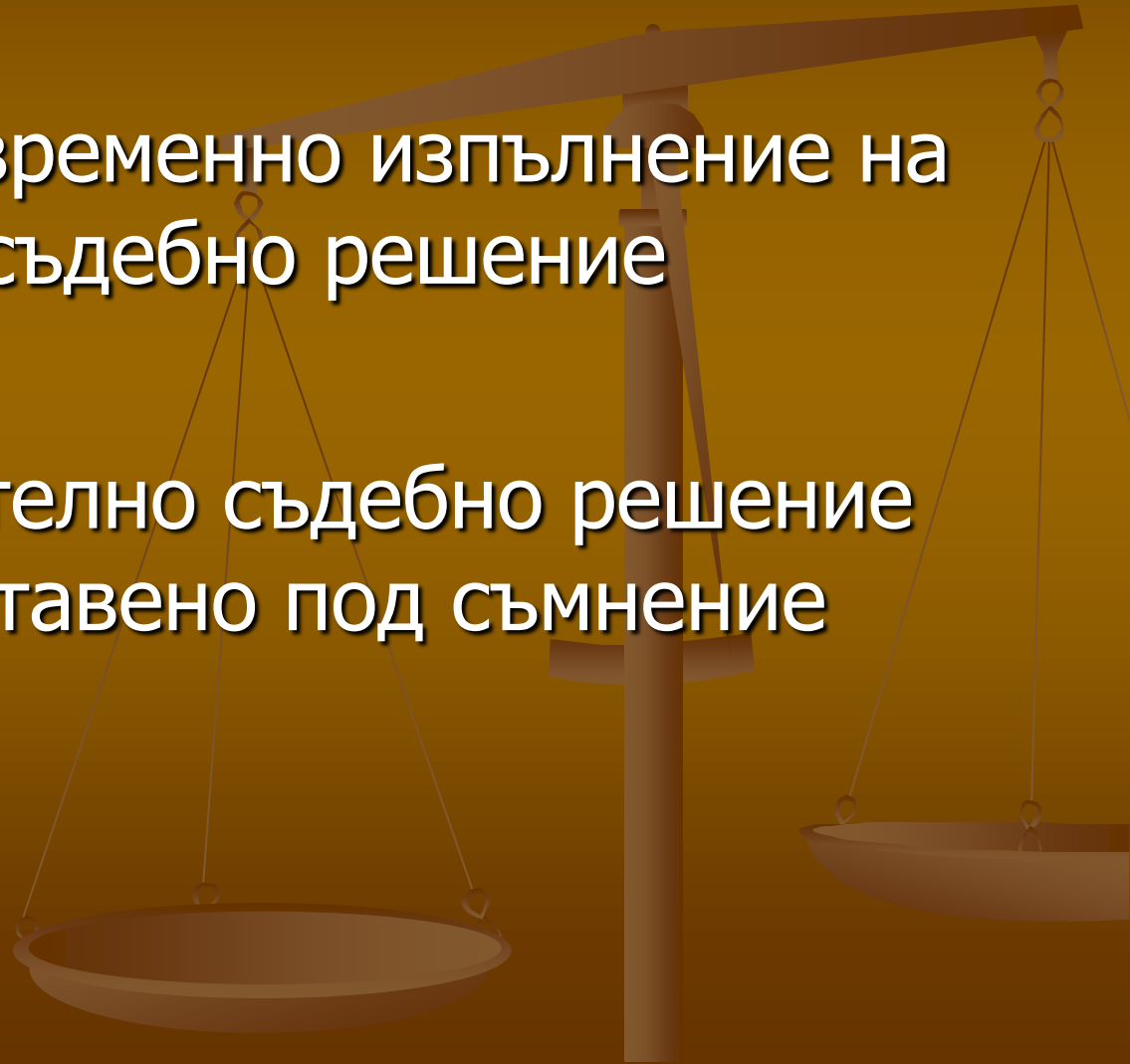

Понятие за съд/трибунал

- Автономно понятие /по смисъла и за целите на Конвенцията
 - Възможност на обжалване на неговите решения
 - Изпълнимост на решенията
 - Само орган с пълна компетентност за:
 - Преценка на фактическата обстановка
 - Преценка за приложимото право
-

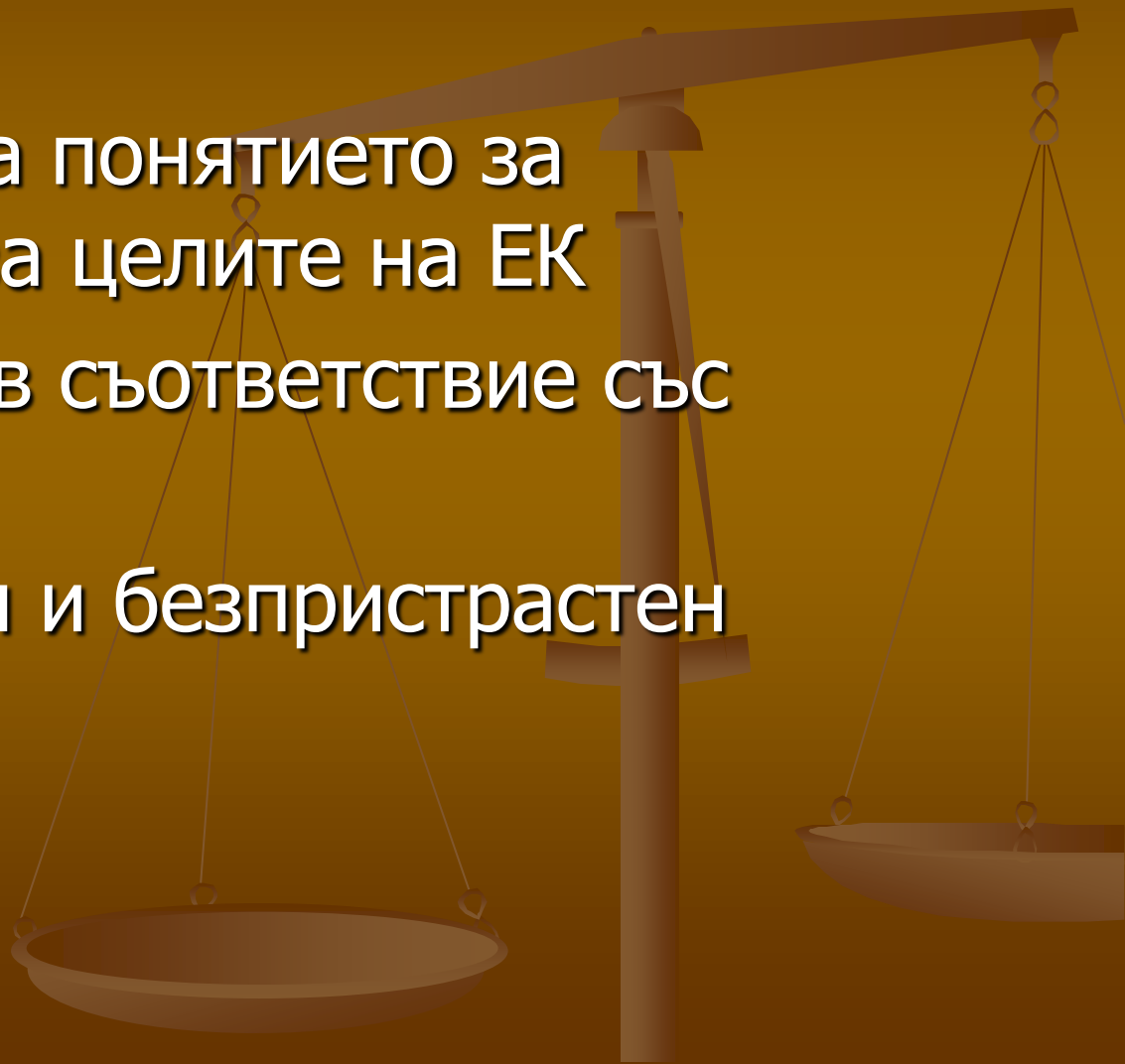
Изпълнимост на решенията

- Право на своевременно изпълнение на влязло в сила съдебно решение
- Право окончателно съдебно решение да не бъде поставено под съмнение

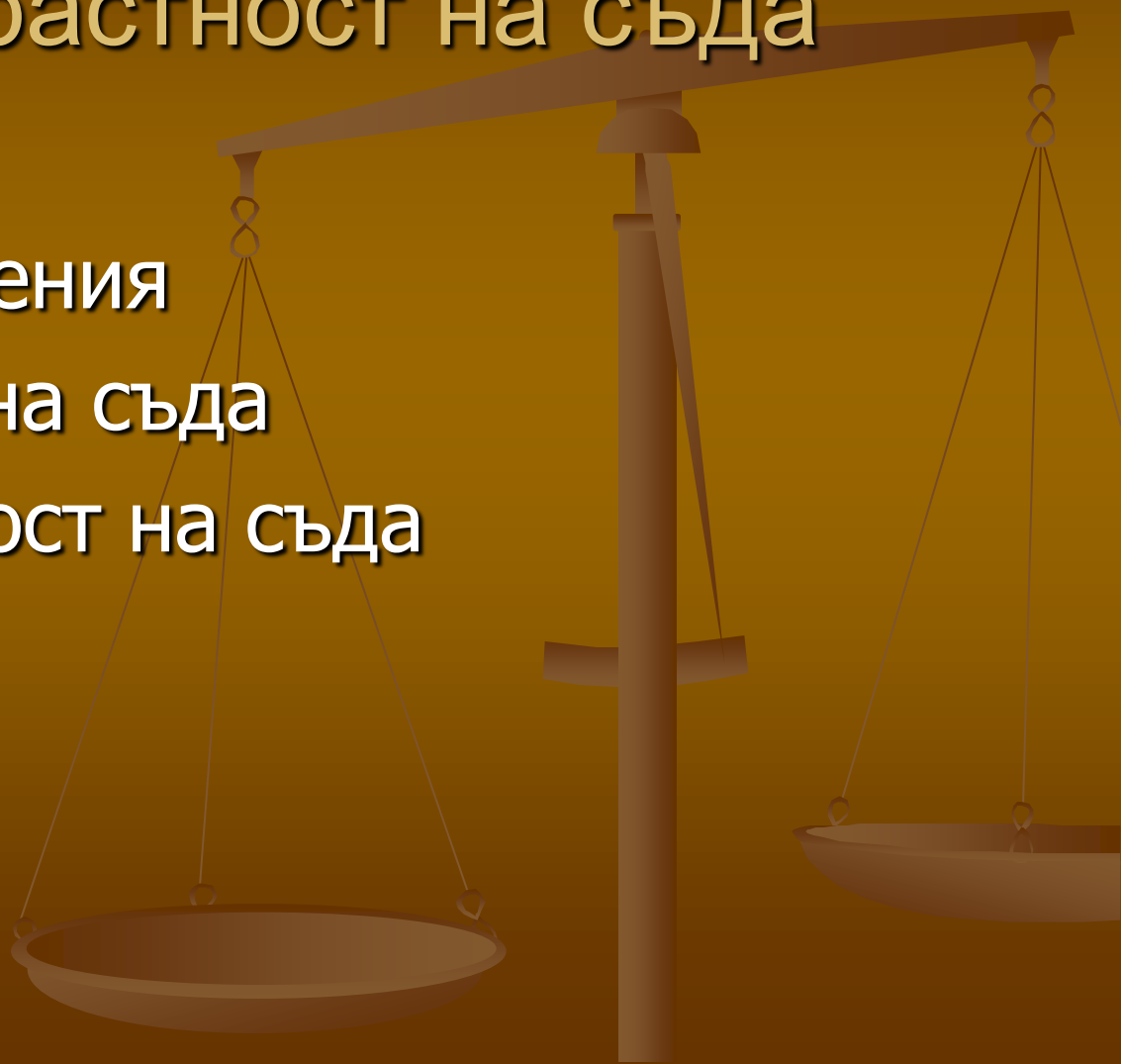
Институционални изисквания за “съд /трибунал”

- Автономност на понятието за съд/трибунал за целите на ЕК
- Да е създаден в съответствие със закона
- Да е независим и безпристрастен

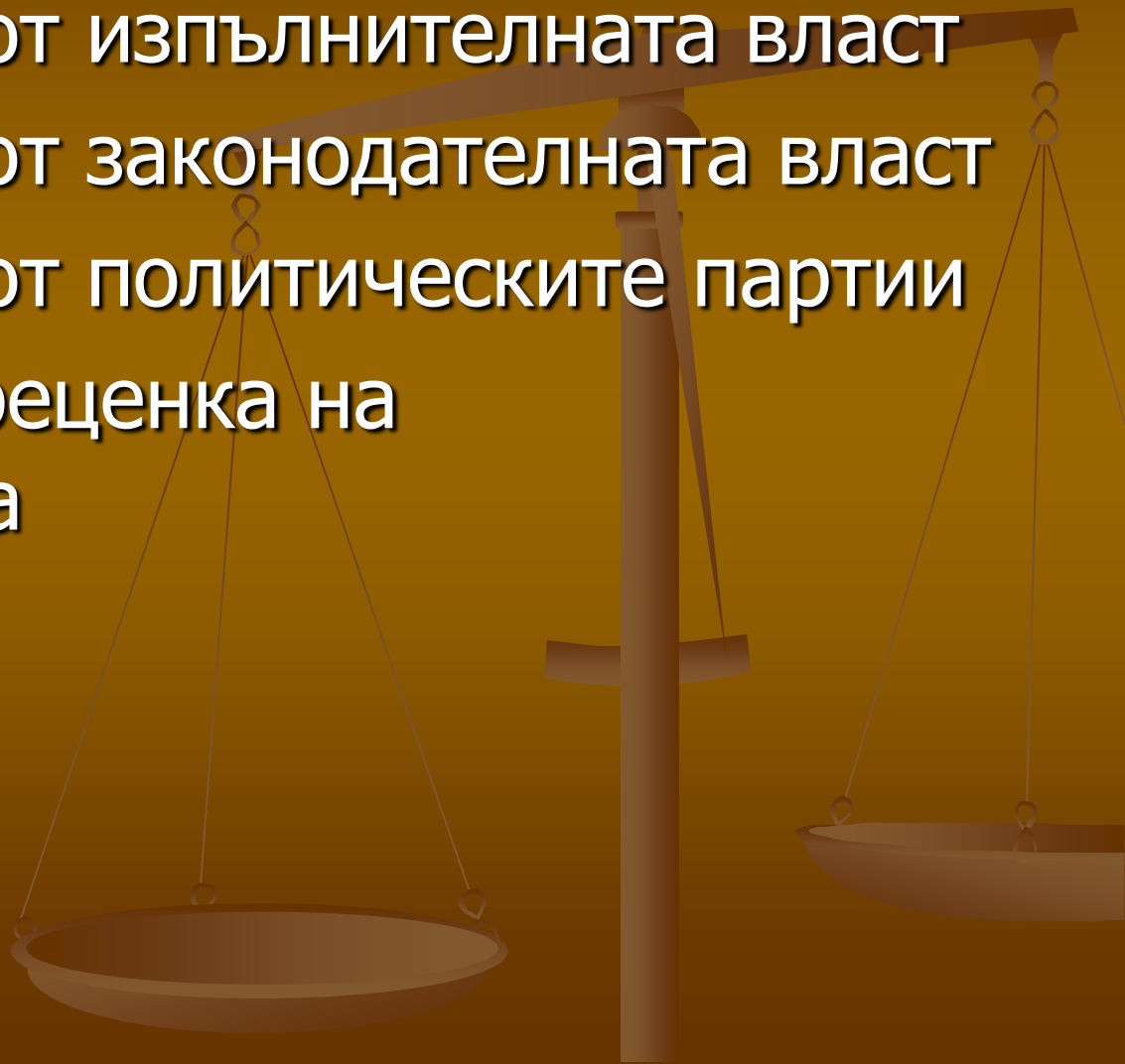
Независимост и безпристрастност на съда

- Общи съображения
- Независимост на съда
- Безпристрастност на съда

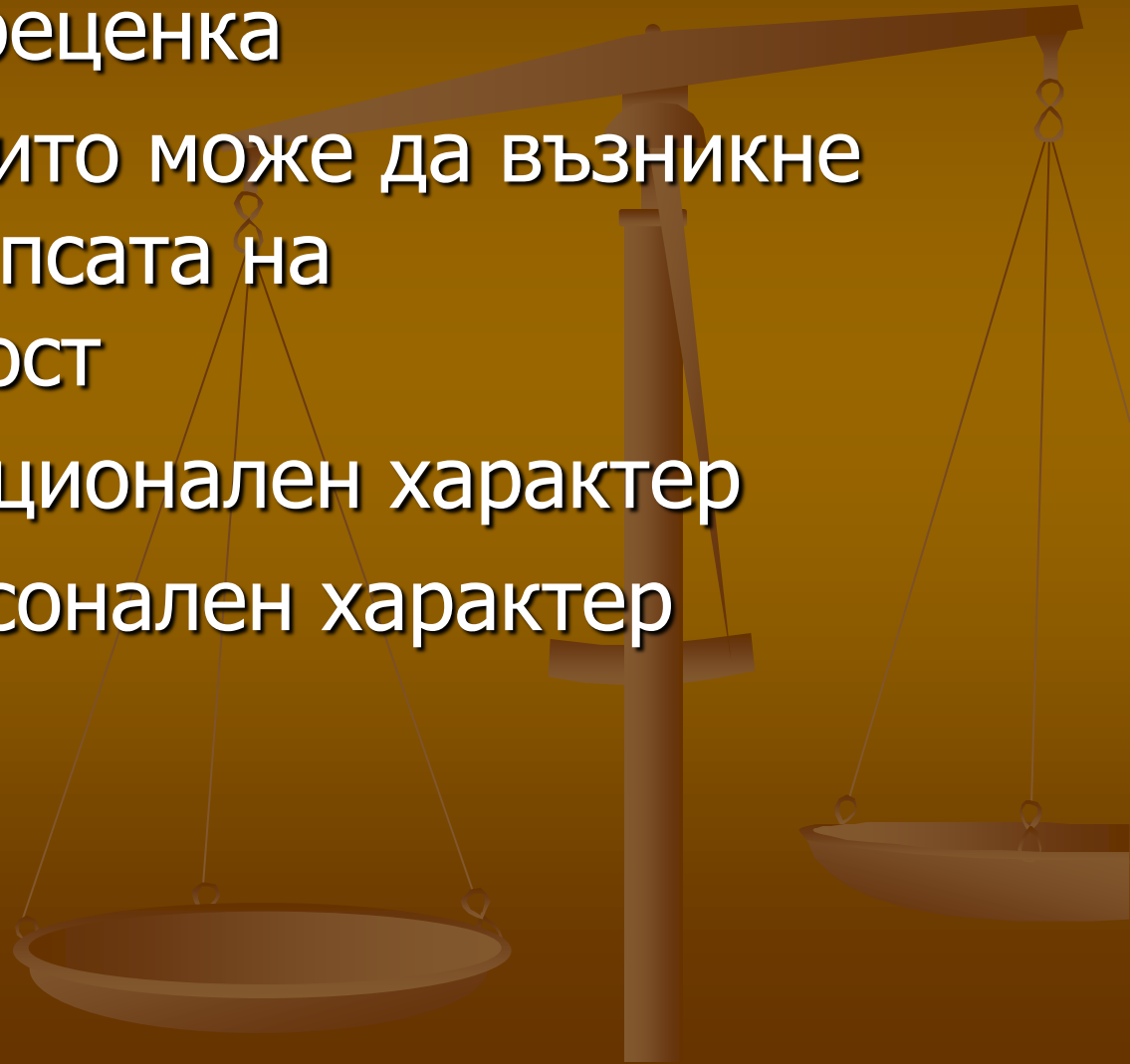
Независим съд

- Независимост от изпълнителната власт
- Независимост от законодателната власт
- Независимост от политическите партии
- Критерии за преценка на независимостта

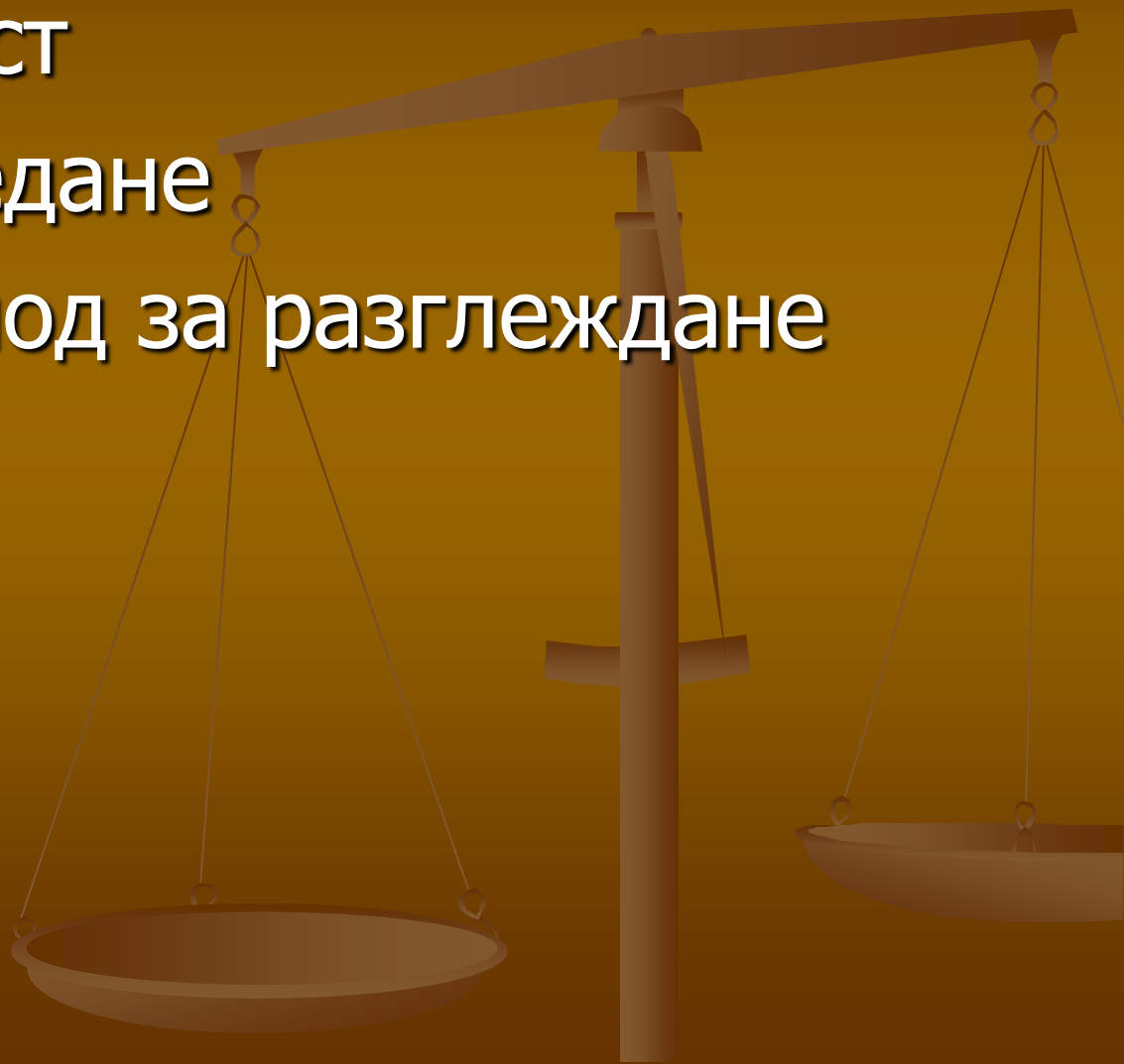
Безпристрастност на съда

- Критерии за преценка
- Ситуации, в които може да възникне въпросът за липсата на безпристрастност
 - случаи с функционален характер
 - случаи от персонален характер

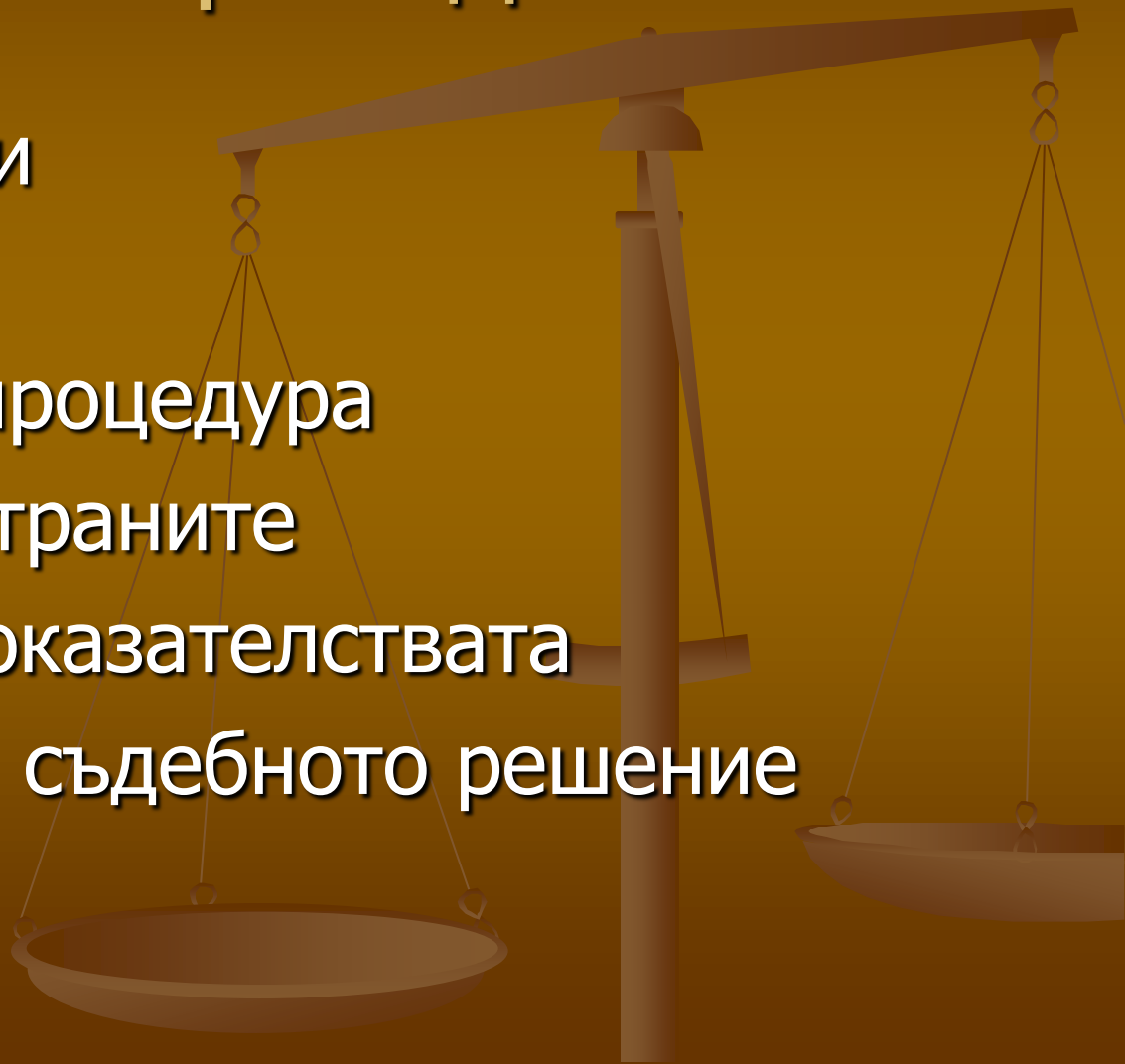
Процедурни изисквания

- Справедливост
- Публично гледане
- Разумен период за разглеждане

Понятие за справедливост

- Общи принципи
- Обхват
- Състезателна процедура
- Равенство на страните
- Преценка на доказателствата
- Мотивиране на съдебното решение

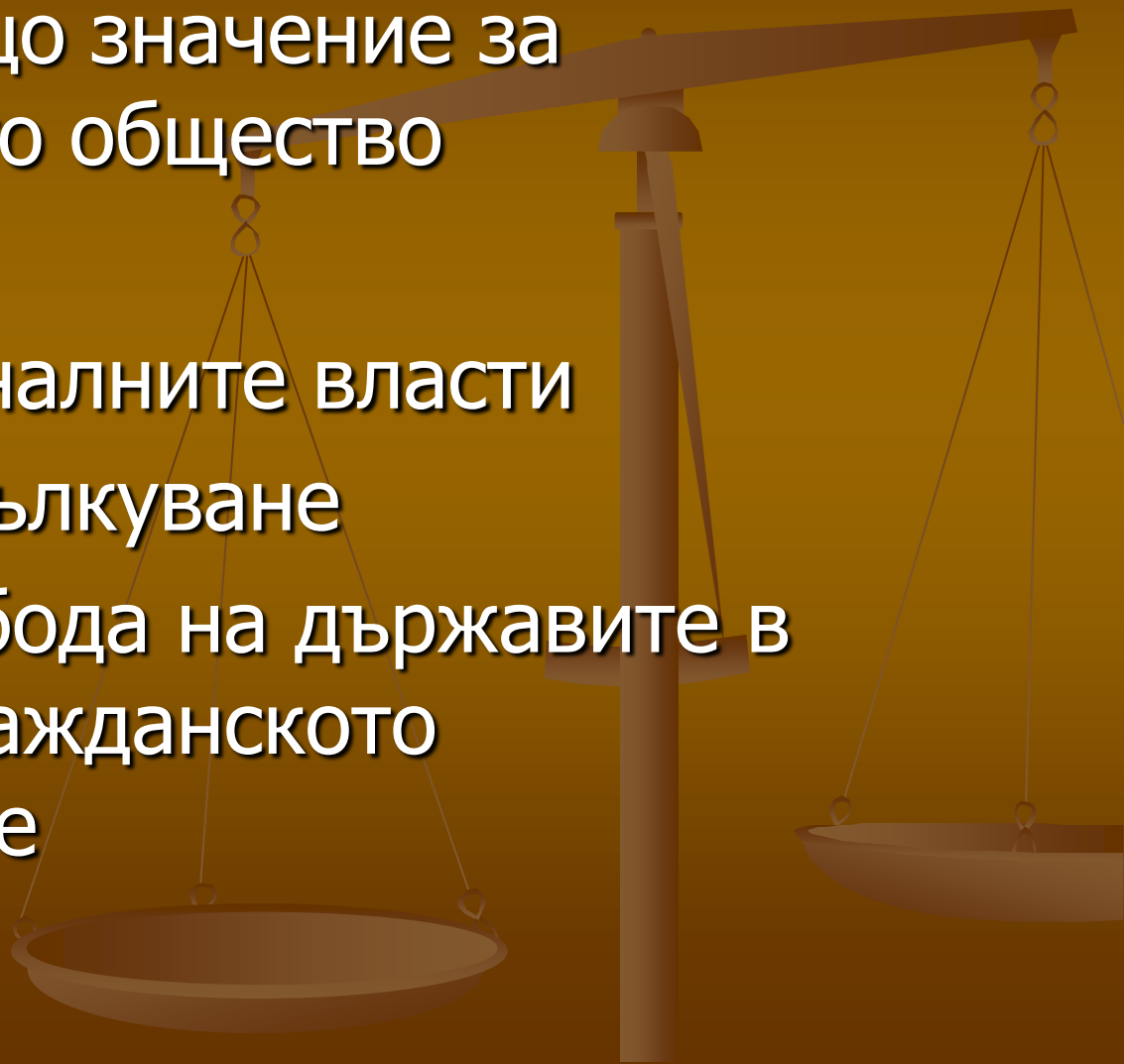
Публично гледане на делото

- Провеждане на публично заседание
- Произнасяне на решението

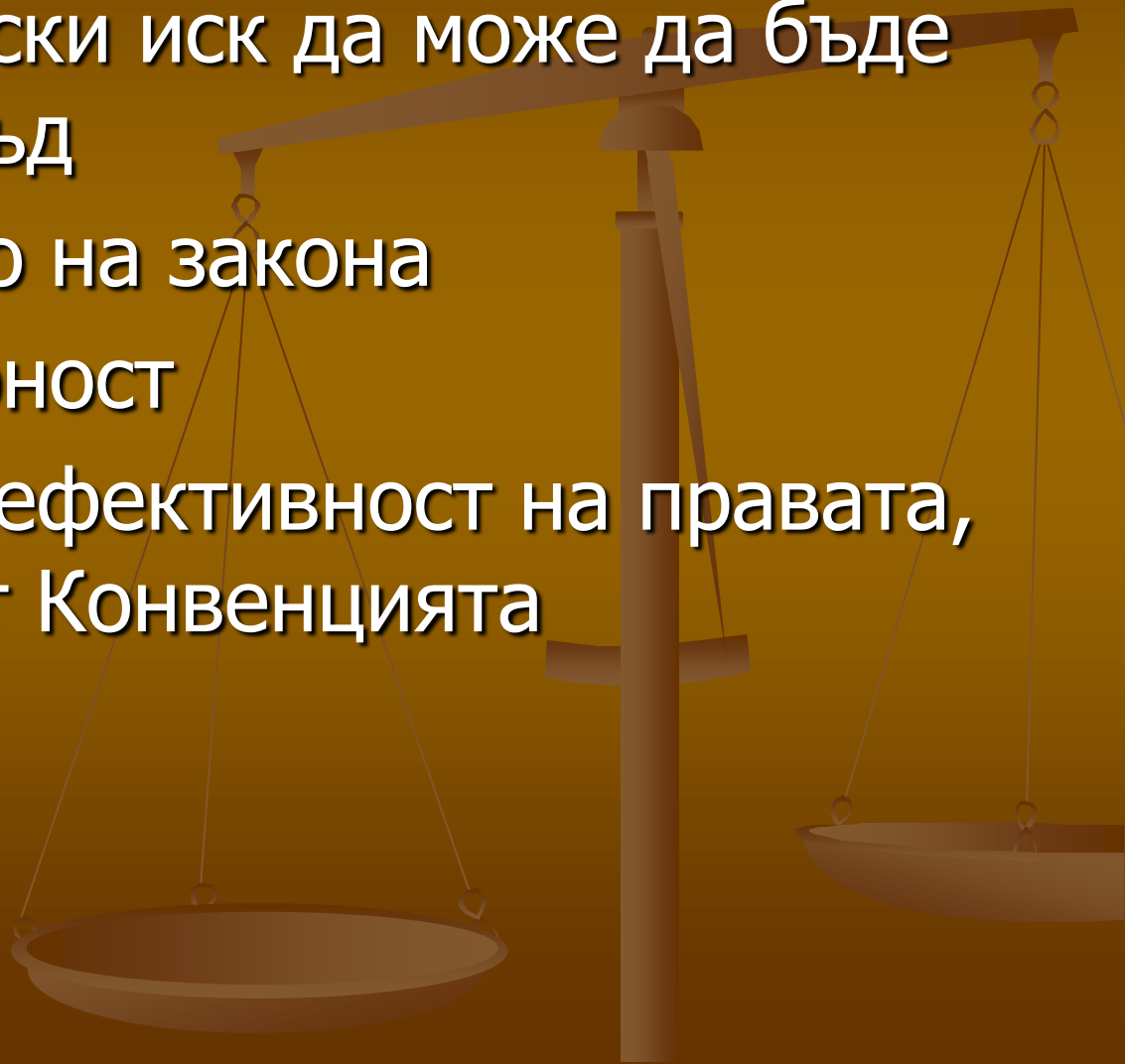
Общи положения

- Основополагащо значение за демократичното общество
- Съдържание
- Роля на националните власти
- Принципи на тълкуване
- По-голяма свобода на държавите в областта на гражданското правораздаване

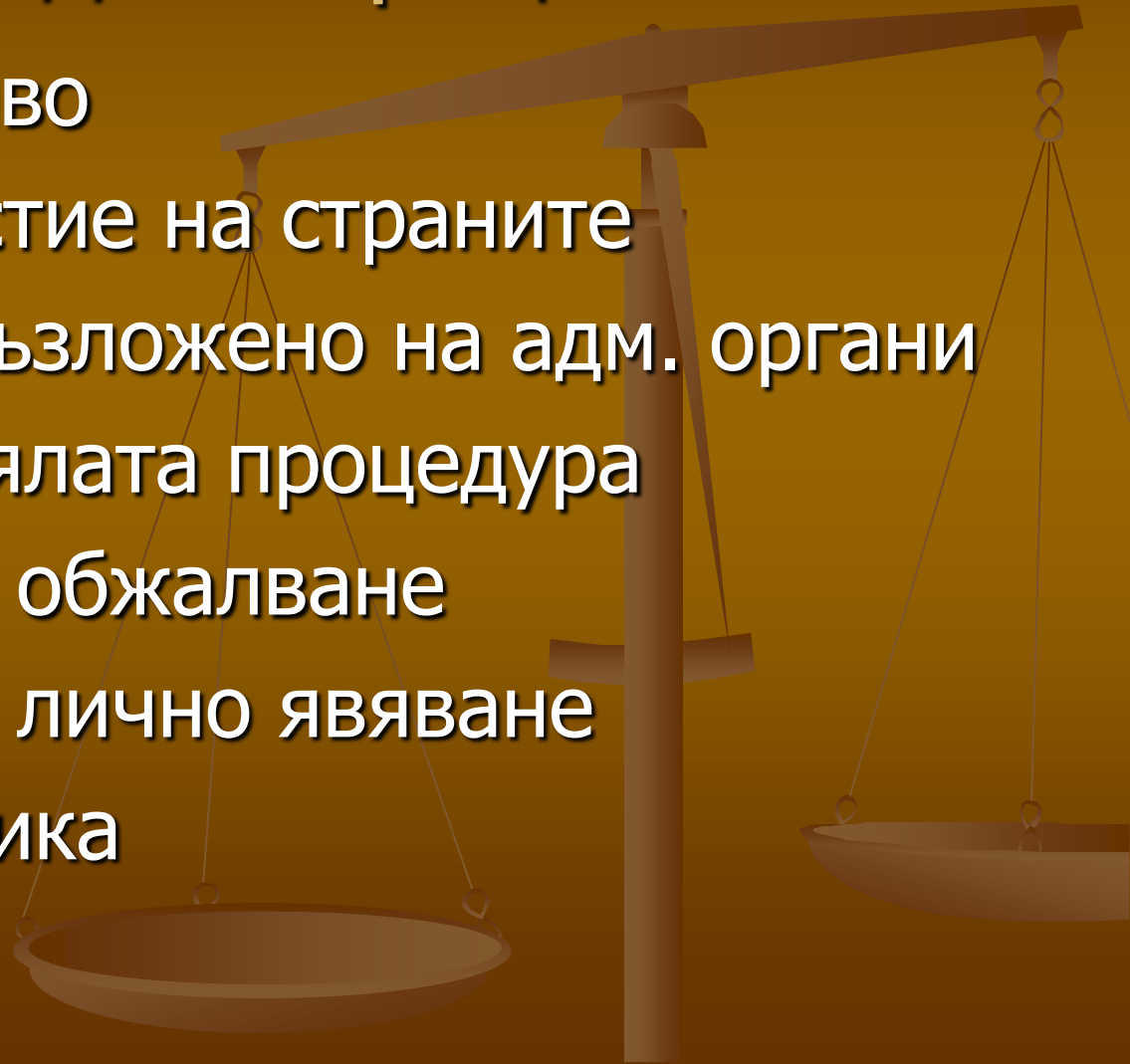
Принципи на тълкуване

- Всеки граждански иск да може да бъде разгледан от съд
- върховенството на закона
- правната сигурност
- практичност и ефективност на правата, гарантирани от Конвенцията

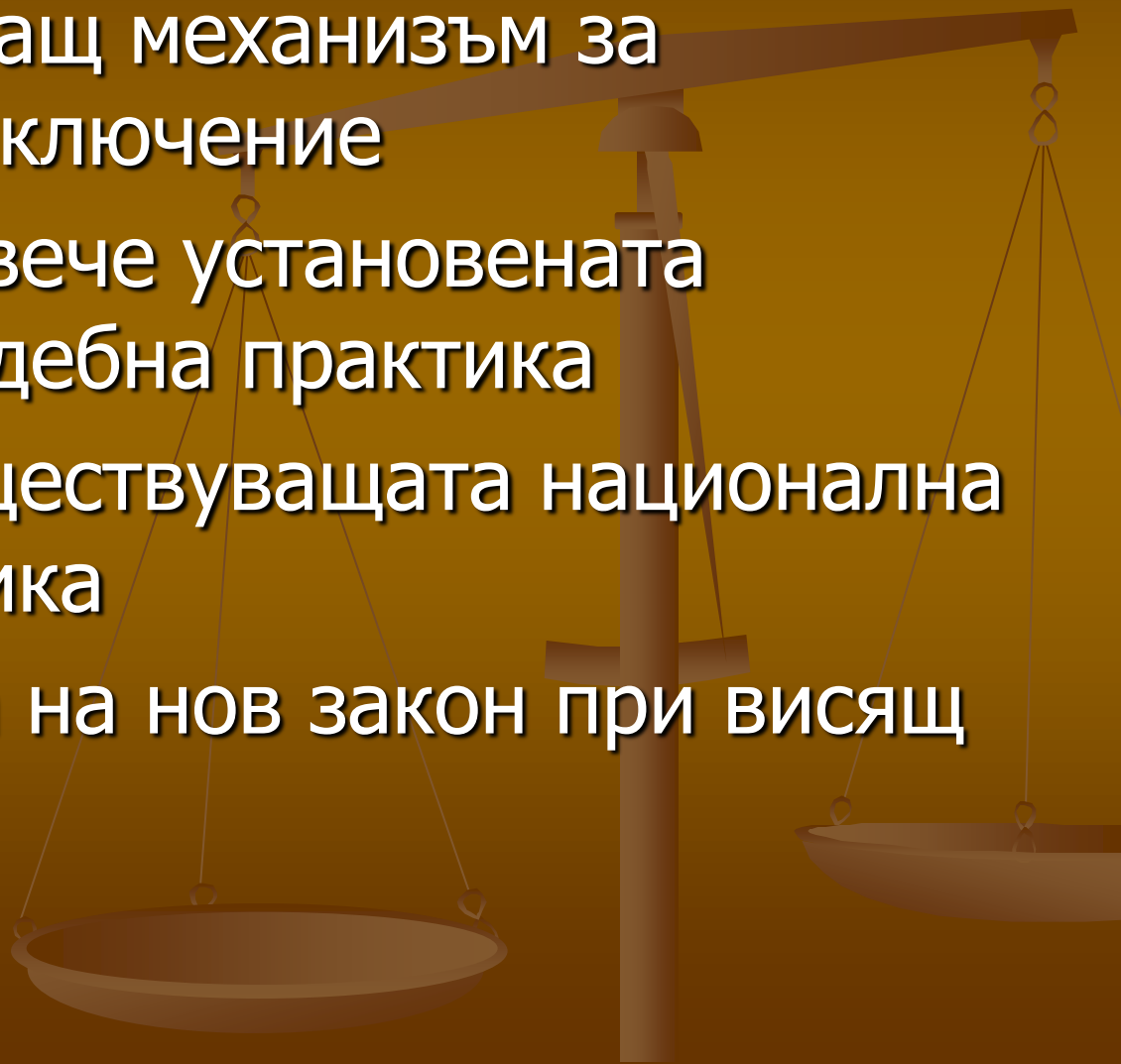
Обхват на правото на справедлив процес

- Ефективно право
- Надлежно участие на страните
- Задължение, възложено на адм. органи
- Отнася се за цялата процедура
- Възможност за обжалване
- Възможност за лично явяване
- Съдебна практика

Примери на съдебна практика

- При съществуващ механизъм за преюдиално заключение
- Изменение на вече установената национална съдебна практика
- Различие в съществуващата национална съдебна практика
- Влизане в сила на нов закон при висящ процес

Принципът за състезателно начало

- Основен принцип
- Съдържание
- Примери за нарушение
- Ограничения

Равенство на страните

- Основен принцип
- Съдържание
- Примери за неизпълнение
- Специфични случаи

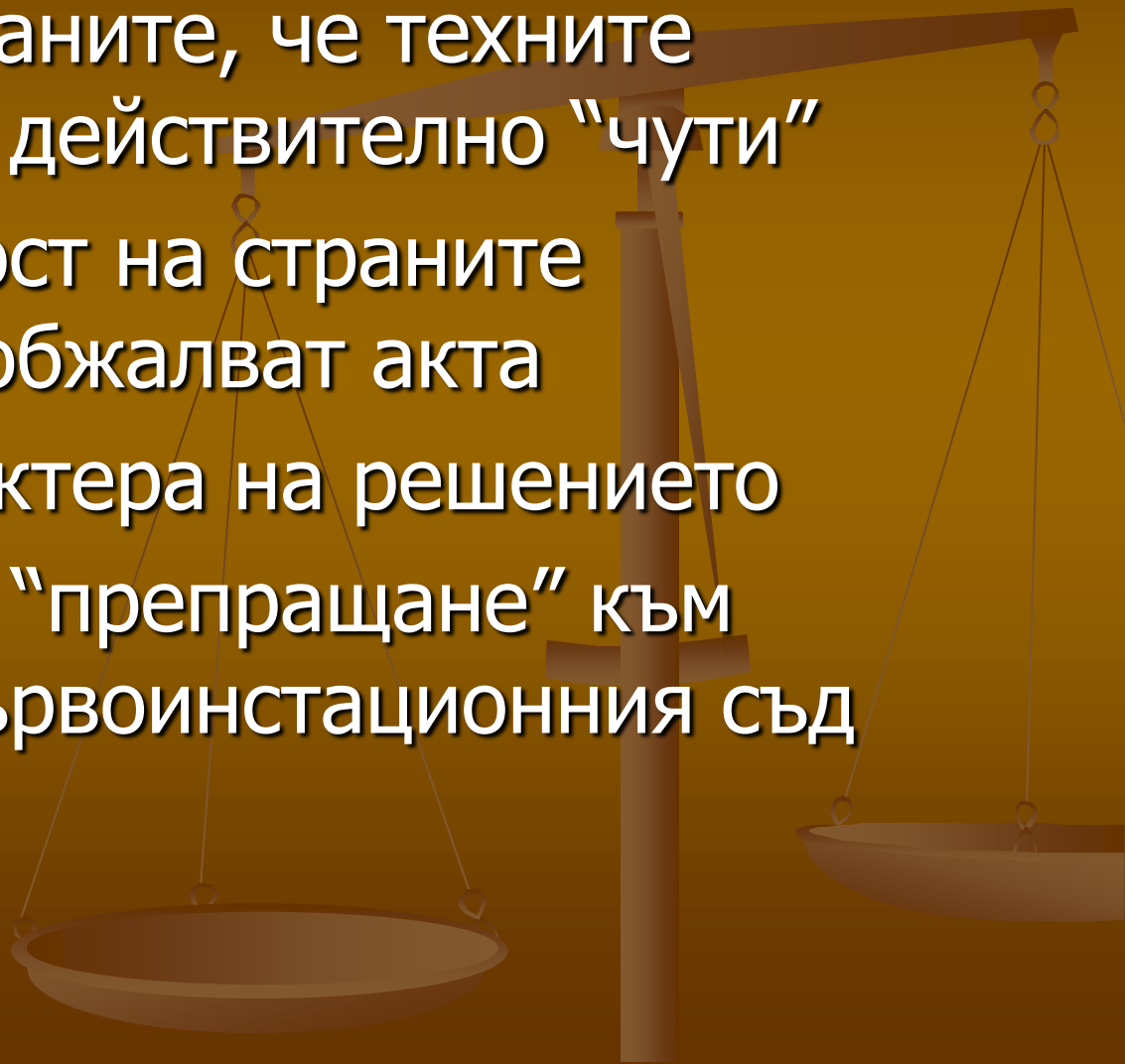
Администриране на доказателствата

- Общи принципи
- Свидетелски показания
- Експертизи

Мотивираност на съдебното решение

- Показва на страните, че техните възражения са действително "чути"
- Дава възможност на страните ефективно да обжалват акта
- Зависи от характера на решението
- Възможност за "препращане" към мотивите на първоинстационания съд

Публично разглеждане

- Специфично приложение
- Изключение от принципа на публичност
- Отказ от право на публичен процес

Постановяване на решението

- Съдебното решение се обявява публично
- други начини за обявяване на съдебното решение могат да са съвместими с член 6, § 1 ЕКЗПЧ
- преценката се извършва във всеки конкретен случай

